

ΤΑ ΤΡΙΑ ΛΕΥΚΑ ΑΛΟΓΑ

ΥΠΝΗΣΑ τὰ μεσάνυχτα. Ὡρα ἱερή. Ἀλόγων ποδοβολητὸ μου χάλασε τὸν ὕπνο μου. Ἀκροάζομαι — σιωπὴ! Ζαλισμένος, θέλω νὰ πλαγιάσω πάλι. Γέρνω καὶ μισαποκοιμῶμαι. Τί γλύκα καὶ τί ἀνάπαψη! Πῶς ἤθελα τίποτε πειὰ νὰ μὴ μὲ ταράξη. Πάλι τὸ ποδοβολητό! Σηκώνομαι, ἀνοίγω τὸ παράθυρο ψηλαφητά. Τὸ φεγγάρι ἄξαφνα γτύπησε 'σ τὰ μάτια μου. Μὲ θάμπωσε καὶ μὲ συνέφερε. Βλέπω ὄξω. Τί πλημμύρα φωτεινὴ! Τί ἀτέλειωτη σιγαλινὴ πλημμύρα!

Ὡ ἀπόφαση τρανὴ, ποῦ σ' εἶχα διώξη ἀπὸ τὸ νοῦ μου! Ὑπνε προδότῃ! Ὡ τὴ θύρα ἀπόξω ἅμαξα μὲ τρία ἄλογα ζεμένα περιμένει. Ντύνομαι βιαστικὸς καὶ κατεβαίνω. Εἶναι γιὰ μένα ἡ ἅμαξα! Καὶ τ' ἄλογα τὰ ὀλόλευκα εἶναι 'σ τὴν προσταγὴ μου δοῦλα! Ποιὸς μου τᾶστειλε; Καὶ τίνος εἶναι τὸ ἄρμα; Δὲ ρωτῶ. Κι' ἀνεβαίνω. Καὶ πιάνω τὰ ἡνία. Ἐγὼ ἡνίοχος, ἐγὼ κι' ἀναβάτης. Ἐμπρός! Καὶ ξεκινᾶμε.

Βγαίνομε ἀπὸ τὴ χώρα τρέχοντας γοργά, καλύτερα πετῶντας. Κανένα θόρυβο δὲν κάνομε. Κανένα δὲν ζυπνᾶμε. Τὰ σκυλιὰ δὲν κυνηγοῦν τὸ διάβα μας. Καὶ παίρνομε τὸ δρόμο τὸ μεγάλο. Σὲ μιὰ στιγμὴ περνοῦμε τὸν κάμπο τὸν πλατὺ. Πότε κιόλα τὸν ἀφήσαμε ἀπὸ πίσω μας; Μιὰ τέτοια σκέψη μὲ ζαλίζει. Τὸ τρέξιμο ὅμως μὲ φρενιάζει. Κι' ὅλα τὰ λησμονῶ. Μὲ μεθάει τὸ σκίσιμο τοῦ ἀνέμου τὸ μανισμένο. Ἐμπρός! Λόγια παράτολμα φωνάζω 'σ τ' ἄλογα. Δοξάζω τα καὶ τὰ βλαστημῶ. Θέλω νὰ τρέξουν περὶ πολὺ ἀκόμα. Νὰ κάνουνε φτερά καὶ νὰ μὲ συνεπάρουν.

Ἐμπρός! Ἡ μάστιγα σκληρὴ πέφτει 'σ τῶν ἀλόγων τὰ κορμιά. Κι' αὐτὰ θεριεύουν τὴν ὀρμὴ τους τὴν παληκαρίσια. Φαίνονται σὰ νὰ παραβγαίνουν μεταξύ τους 'σ τὴν τρεχάλα, κι' ὄχι νὰ δουλεύουνε σὲ ξένη προσταγὴ. Φρυμάζουν ἄγρια. Φωτιῆς πετοῦν τὰ πέταλά τους σὲ κάθε βῆμα. Ἀχνοὺς βγάνουνε σὰν καμίνια τὰ ρουθούνια τους. Ἐμπρός!

Τώρα βρισκόμαστε 'σ ἀνήφορο. Ἀπαλὰ ὁ δρόμος ἀνεβαίνει κι' ἀγκαλιάζει τὸ βουνό. Κι' ἀνεβαίνομε κ' ἐμεῖς μαζί του. Κι' ἀνεβαίνομε γοργὰ σὰ νάταν ἴσωμα. Εἶναι παιγνίδι 'στ' ἄλογα τ' ἀδάμαστα τέτοιο ταξίδι. Κι' ἀνεβαίνομε. Θέλω νὰ κάμω πεῖδ στρωτὸ τὸ βῆμα τῶν ἀλόγων. Λυπῶμαι τὴν παληκαριά τους τὴν ἀνίκητη. Ἀφίνω ἀργή τὴ μάστιγα. Χαλαρώνω τὰ ἡνία. Καὶ προχωροῦμε τόσο ἡμερα, τόσο εὐτυχισμένα! Ἀξαφνα τὸ ἓνα τ' ἄλογο, τ' ἀριστερό, δείχνει σημάδια νὰ κουράστηκε. Κόβω περσότερο τὴ φόρα τῶν ἀλόγων. Χαϊδευτικά λόγια τοὺς κράζω νὰ μαλακώσω τὸ θυμὸ τους. Γλυκὸ τραγοῦδι σιγοτραγουδῶ. Τίποτε! Τ' ἄλογα δὲν ξεγελιῶνται. Πάντα τὸ βῆμα τους ἀκράτητο.

Τώρα ὁ δρόμος γίνεται σκληρότερος. Ὁ ἀνήφορος ἀνηφορίζει πεῖδ πολὺ. Τὰ δέντρα γύρω μας πυκνώνουνε. Σκεπάζουν ἀπὸ πάνου μας τὸν οὐρανό. Μᾶς κρύβουν τὸ φεγγάρι. Θολώνουν τὴ λευκότητα τοῦ δρόμου, ποῦ φάνταζε ὡς τότε ἀπάτητος, παρθένος δρόμος, 'σ τὴ λάμψη τοῦ φεγγαριοῦ. Τ' ἄλογα κουρασμένα ἀγκομαχοῦν. Βάνουν τὰ δυνατὰ τους. Εἶναι ἡ κρίσιμη στιγμή τοῦ ἀγῶνα τους. Παλαίβουν πειὰ γιὰ τὴ ζωὴ τους. Φαίνονται νὰ καταλαβαίνουν πόσο εἶν' ὁ σκοπὸς τους κακοπίχειρος. Νοιώθω κ' ἐγὼ τὴ θανάσιμη ἀγωνία τους.

Ἀξαφνα σώνεται ὁ ἀνήφορος ὁ φοβερός. Εἴμαστε τώρα σὲ βουνόκαμπο πλατύχωρο, γυμνὸ καὶ χωρὶς σύνορο τριγύρω. Μᾶς λούζει ἀπὸ πάνου τὸ φεγγάρι ἐλεύτερο. Τὰ δεντρωμένα πλάγια χάθηκαν. Οἱ ἴσκιοι οἱ σκιαχτεροὶ ἔμειναν πίσω. Ὅλα τὰ λησμονῶ! Τί ἀναγάλλιαση! Ἐμπρός! Τ' ἄλογο τ' ἀριστερὸ βογγάει. Τρέμει, ἐνῶ τροχάζει, ὀλόσωμο. Φαίνεται' ἔτοιμο νὰ πέση. Μέσ' τὴν ὀλόγλυκη σιωπὴ τῆς νύχτας, ποῦ μοῦ περνάει τὴν ψυχὴ, 'σ τὴν παρουσία τοῦ φεγγαριοῦ τὴν ἄλαλη, τὸ λιγωμένο, τὸ μισόπνοο βογγητὸ τοῦ ἀλόγου ἀκούγεται βαρὺ σὰ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴ γῆ. Τ' ἄλογο μιλεῖ!

— Ὁ δρόμος ἦτανε μακρὺς! Ἀργὰ τὸ νοιώθουν οἱ στερνές μου δύνამες. Ὁ λογισμὸς μου ὁ ὀλοῦστερος, πῶς δὲ θὰ σώσω ἀντάμα μὲ τ' ἀδέρφια μου 'σ τοῦ ταξιδιοῦ τὸ τέρμα, μοῦ σφάζει τὴν ψυχὴ χειρότερα κι' ἀπὸ τὸ θάνατο ποῦ μὲ ζυγώνει. Ἐγὼ ἤμουν τ' ἄλογο τ' ἀκάματο, τ' ἄλογο τῆς ἀγλύχαντης Δουλειᾶς! Ὁ ἀργάτης ὁ ἡμερόδουλος κι' ὁ νυχτοπάτης. Ἐφαγα τὴ νειότη μου δουλεύοντας τὸν ἀφέντη τὸν ἀχόρταστο καὶ σύντροφό μου, τὸν ἄνθρωπο τὸν τύραννο. Ἐτρεξα φορτωμένος, ὀργωσα νηστικός, ἀλώνονισα μεσημέρια ὀλάκερα δεμένος 'σ τοῦ πετράλωνου τὸ στῦλο, τὸ στιγερό. Τώρα γιὰ τὸ δρόμο αὐτὸν ἦταν οἱ δύνამές

μου ξένες. Ἡ φύση μου ἡ βαρύθυμη δὲν ταίριαζε 'σ τὴ δική σας τὴ φτερόποδη παληκαριά. Πεθαίνω, ἀδέρφια!

Καὶ πέφτει τ' ἄλογο! Δὲν εἶναι νὰ λυπηθῇ κανεὶς τὸ θάνατό του. Πρέπει νᾶσαι σκληρός, κράζω 'σ τὸν ἑαυτό μου. Γιατί κ' ἡ ὥρα δὲ σὲ περιμένει. Κατεβαίνω καὶ κόβω τὰ λουριά. Καὶ πηδάω πάλι 'σ τ' ἁμάξι. Καὶ τρέχω τώρα μὲ δυὸ ἄλογα. Ὡ, τὰ εὐγενικά, τὰ γενναιόκαρδα ἄλογά μου! Ἡ στιγμή ποῦ ξεψυχοῦσε ὁ σύντροφός τους ἔδωκε 'σ αὐτὰ καινούρια δύναμη. Ὁ ταπεινὸς ὁ λογισμὸς τους ἔμπαινε 'σ τὸ δικό μου λογισμό. Ἔνοιωθαν τί ἤθελα καὶ τί ζητοῦσα. Οἱ πυρωμένες τους ψυχὲς εἶχανε πάρη ἀπὸ τὴ φλόγα τῆς ψυχῆς μου. Ὡ ἀγαπημένα μου, πιστά μου ζῶα! Ἀδερφικὰ συντρόφια τῶν ὀνείρων μου! Τάχα ἔσεῖς μὲ φέρνετε ὅπου κάποια μοῖρα φτονερὴ σᾶς φέρνει, ἢ τάχα ἐγὼ σᾶς ὀδηγῶ 'σ τὴ βουλή μου καὶ 'σ τὴν παράβολη τὴν τόλμη μου; Θὰ ἰδοῦμε.

Ἐμπρὸς καὶ πάλι! Καὶ πάντα ἐμπρὸς! Χυθήκαμε 'σ τὸν κάμπο τὸν ἀτέλειωτο μὲ δίψα νὰ τὸν φᾶμε. Τὸ φεγγάρι κρύφτηκε πίσω ἀπ' τὸ βουνό, ποῦ ἀντίκρυ μας ἀρχίζει νὰ γράφεται θεόρατο. Βουνὸ ἀπχνου 'σ τὸ βουνό. Καὶ πρέπει κι' αὐτὸ νὰ τ' ἀνεβούμε! Κ' εἴμαστε κοντὰ 'σ τὰ πρόποδά του. Καὶ σὲ λίγο θ' ἀρχίσῃ πάλι ἀνήφορος, ἴσως πεῖδ τρομερὸς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ἡ νύχτα μᾶς πλακώνει σκυθρωπὴ. Ψυχρὸς ἀγέρας μᾶς παγώνει. Ὁ δρόμος σβύνει, χάνεται μέσ' τὸ σκοτάδι, σὰν ποτάμι ποῦ στεριεῦει ἀπόλιγο, ὅσο προχωρεῖ. Ἕνας φόβος ποῦ δὲ λέγεται γραπώνει κάθε ψυχὴ γενναία τέτοια στιγμή. Κ' ἐδῶ τώρα κάθε ψυχὴ γενναία θὰ δοκιμαστῇ.

Πρέπει, λέω μὲ τὸ νοῦ, θάρρος νὰ δώσω 'σ τ' ἄλογα. Νὰ πάρω κ' ἐγὼ καρδιὰ ἀπὸ τὴ δική τους. Ἡ μάστιγα χαϊδευτική, μ' ἓνα ρυθμὸ ποῦ σε νυστάζει, ποῦ δὲ συμπονεῖ, κατεβαίνει 'σ τῶν ἀλόγων τὰ γυμνά πλευρά. Καὶ τρέχουν τ' ἄλογα. Τάχα θὰ βγάλουν πέρα τὴν ἀνηφορίαν; Ὁ δισταγμὸς αὐτὸς ὁ κρύος, ποῦ μὲ τρομάζει, χύνεται σιγὰ 'σ τοῦ δεύτερου ἀλόγου τὸ κορμί. Ἀλοί μου, ἀλοί! Θὰ πέσῃ! Πέφτει ὅπου κι' ἂν εἶναι! Κι' ὅμως παραπατῶντας, τρέμοντας, ἀκολουθεῖ τὸ δρόμο του σὰ μεθυσμένο. Τρέχει ἀκόμα καὶ μιλεῖ!

— Ἡ περηφάνεια ποῦ εἶχα γιὰ τὸ θάρρος μου, ποῦ τόλεγα ἀπολέμητο, περνοῦσε τὴ δύναμη τῶν ποδαριῶν μου. Ἐγὼ ἤμουν τ' ἄλογο τὸ πολυχάϊδευτο τῆς ζηλεμένης Ἀρχοντιάς! Τ' ἄλογο ποῦ γνώρισα μονάχα τὴν ὑποταγὴ τῆς σέλλας. Κ' ἔζησα 'σ τὴ μαλακότητα τοῦ σταύλου. Κ' εἶχα λατρευτὲς καὶ δούλους 'σ τὴν ἀνάπαψη καὶ δούλεψή μου. Κ' ἔτρεξα, καὶ πήδησα, καὶ

χόρεψα φέρνοντας άπάνου μου άφέντες και κυράδες λαμπροστόλιστους. Τώρα του κάκου τιμωριώμαι. Και πεθαίνω πειδ πικρά όσο το τέλος φαίνεται σιμώτερο του ταξειδιου μας. "Αχ, ἄς τόβλεπα! Θά πέθνησκα χωρίς παράπονο κανένα. Και τώρα κλαίω όχι το θάνατο, αλλά το νικημό μου. Κρίμα 'σ τή δύναμή μου που με γέλασε. 'Σ τήν περηφάνεια που με πρόδωσε κατάρρα! Πεθαίνω ταπεινός! Ξέρω, δέν ἤμουν ἄξιος νά πεθάνω μ' ἄλλον τρόπον. Τ' άπότολμο όνειρό μου ἔμεινε πίσω από τῆς νίκης το γοργό φτερούγιασμα. Πεθαίνω!

Και τ' ἄλογο ἔπесе και πέθανε. "Αξιος ό θάνατός του! Δέν πειράζει. Τώρα δέν ἔχομε καιρό νά χάνωμε. 'Η άστροφεγγιά χύνει θαμπότερο το φῶς της γύρω μας. 'Ο Αὐγερινός προβαίνει από μιάν άκρη του βουνου. Σέ λίγο ξεμερώνει. 'Εμπρός! Πηδῶ και ρίχνω πέρα τά λουριά. Και λευτερώνω τ' ἄλογο, το ζωντανό άκόμα, αλόιμονό μου! 'Αγκαλιάζω το λαιμό του, και βρίσκομαι 'σ το γυμνό κορμί του διάσκελα. "Ελα ἐσύ τώρα, σύντροφε τελευταίε και πιστέ, 'σ αὐτόν τόν πόλεμο, που λίγες τόν καταπιάστηκαν καρδιές σαν τή δική μου. Το δρόμο αὐτόν, που μένει άκόμα, θα τόν τρέξης σά νά μὴν ἔτρεξες καθόλου ὡς τώρα! Βλέπεις άπάνου 'σ το βουνό ένα παλάτι νά λευκάζει; 'Εκεῖ θα πάμε οἱ δυό. Μᾶς περιμένουν! Και πρέπει νά σου πῶ, πῶς εἶναι στοίχημα περίδοξο που ἔχομε βάλλη. "Αν μπορούμε 'σ το παλάτι πρὶν μᾶς εὕρη ἡ 'μέρα, εἴμαστε νικητές. Γιατί νικάει όποιος τή νύχτα τρέξη, και μπῆ μέσ' το παλάτι πρὶν ξεμερωθῇ.

Μέσα ἐκεῖ θα σμίξῃ μιὰ παρθένα, με στεφάνια 'σ τὰ χέρια άμάραντα, που ανασταίνει ἡ μυρουδιά κ' ἡ ὄψη τους. Ποῦ ζωντανεύει δυό φορές ό ἄνθρωπος που τ' άποκτήσῃ. Αὐτή εἶν' ἡ Νίκη, τῆς Αἰγλῆς ἀδερφή, του "Ηλιου ἀγαπημένη θυγατέρα. Και βασιλεύει ἐκεῖ, μέσ' το κρυστάλλινο παλάτι της. Και κοιμάτ' ἐκεῖ. Κι' ἅμα ξυπνήσῃ, ό κόσμος γύρω της γελάει και χαίρεται. Και φεύγουν τὰ όνειρα και τὰ φαντάσματα μπροστά της ἅμα ξυπνήσῃ. Κι' ό νεῖδς που φτάσῃ ἐκεῖ, μ' ένα φιλι δική του θα τήν κάμῃ. Και θα φιληθῇ κι' αὐτός. Και θα τῆς πάρῃ τὰ στεφάνια χάρισμα τὰ μαγεμένα, που μ' αὐτὰ ὕστερα κόσμους θα χαλάσῃ και θα χτίσῃ. 'Εμπρός!

Τ' ἄλογο στέκεται και διανογέται. Φαίνεται ἡ στάση του γεμάτη συλλογή. Αὐτό ὅμως βάσταξε μιὰ τῆς στιγμῆς στιγμή. Κ' ἡ άπόφασή του δείχνεται ἄξαφνα 'σ τή χαίτη, 'σ τή ματιὰ και 'σ τήν πνοή του. Και τότε, πρὶν κινήσῃ, τ' ἄλογο μιλεῖ. Μιλεῖ, και κάνει από τώρα το βράχο νά τρομάζῃ. Τ' ἄλογο μιλεῖ!

— Ἐγὼ εἶμαι τ' ἄλογο τ' ἀταίριαστο τῆς πρωτογέννητης Φωτιάς! Ἔρχομαι ἀπὸ τὰ δάση τὰ βαθιὰ κι' ἀπὸ τῆς ἄσπαστης πεδιάδης. Εἶμαι ἡ πνοή ζωντανεμένη ποῦ ξεφεύγει ἀπὸ τῆς ὑπόγειας τρῦπες τῶν στοιχειῶν τῶν ἀλυσοδεμένων. Ὁ δοῦλος ὁ ἐλεύτερος ποῦ σπάζω αἰῶνια τὰ δεσμά μου, ἅμα θυμώσω. Ἐμένα στέγη δὲ μὲ γνώρισε, μήτε χαλινάρι ταπεινό. Τὸ χαλινάρι ὅμως ἐγὼ τ' ἀγάπησα, ἅμα θέλησα νὰ βάλω τὸ στοχασμὸν ἀφέντη 'σ τὴν ὁρμή μου. Κ' εἶναι σκληρὴ αὐτὴ σὰν τὸ πυρόλιθο, ποῦ τὸ μάχεται καὶ τὸ ξανάφτει. Κάθε ἀπόσταση τὴν καταχτάει γοργή σὰν τὴ ματιά μου. Χαίρεται καὶ 'σ τὸ δροσόπαγο καὶ 'σ τὸ λιοπῦρι μὲ τὸν ἴδιο λόγο. Κι' ἂν μὲ φλογίζει ἐμένα ἀπόφαση τρανὴ, ποῦ γεννιέται μέσα μου αὐτόβουλη καὶ ξεπετιέται, ὅμως παρόμοια προσταγὴ σὰν τούτη, ποῦ θέλω τώρα νὰ πληρώσω, μπορεῖ κ' ἐμὲ τὸν ἴδιο ν' ἀθρακώσῃ. Ὅμως δὲ σημαίνει αὐτό. Θὰ γίνῃ ὅ,τι θὰ γίνῃ!

— Ἐμπρός!

Γενάρης 1905.

Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ

Τι μούχεις σηκωμένο
Τὸ φουστανάκι σου,
καὶ μοῦ χτυπᾷς μὲ πείσμα
τὸ τακουνάκι σου;

Ἐγὼ θε νὰ σὲ πάρω
—τόεipa τοῦ κύρη σου—
καὶ προῖκα δὲ γυρεύω,
γιά τὸ χατήρι σου.

Μ' ἂν ἄλλονα σοῦ δώσῃ,
μὰ ποῦ σὲ γύρεψα,
πριχοῦ τὸ καλονοιώσης,
κιόλας σὲ χήρεψα!..

ΚΑΪΝ